Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences
SJIF 2023 = 6.131 / ASI Factor = 1.7
(E)ISSN:2181-1784
www.oriens.uz
3(2), Feb., 2023

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINF O'QITUVCHISINING IJODIY FAOLIYATINI TASHKIL ETISH

Baltamuratova Aksungul Perdebayevna
Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti
Boshlang'ich ta'lim pedagogikasi kafedrasi katta o'qituvchisi
Ulug'ova Charos Bekmurod qizi
Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti
Boshlang'ich ta'lim fakulteti 3-bosqich talabasi

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada zamonaviy ta'lim, ta'lim oluvchilarni ijodkorlik qobiliyatlarni rivojlantiruvchi metodlar hamda "Ta'lim to'g'risida"gi Qonunning ta'lim rivojidagi o'rni va ahamiyati ifodalangan.

Kalit so'zlar: *metod, uslub, texnologiya, pedagogic mahorat, ko'nikma.*

АННОТАЦИЯ

В статье рассматривается значимость в современном образовании, методах, развивающих творческие способности учащихся, а также о роли и значении Закона об Образовании в развитии образования.

Ключевые слова: *метод, стиль, технология, педагогическое мастерство, мастерство.*

ABSTRACT

This article describes modern education, methods that develop students' creativity, and the role and importance of the law on education in the development of education.

Key words: *method, style, technology, pedagogical skill, skill.*

KIRISH

Bizning asosiy maqsadimiz - yoshlarning sifatli ta'lim olish imkoniyatiga ega bo'lishiga erishish, ularning o'z qobilyati va iste'dodini ro'yobga chiqarish uchun barcha zarur sharoitlarni yaratib berishdan iborat.

Sh.M.Mirziyoyev

Ijtimoiy hayotning modernizatsiyalash jarayonlarini harakatga keltiruvchi va kuchi, O'zbekistonning bugungi va istiqboldagi izchil taraqqiyotning bosh omilli bo'lgan insonning ma'naviyati va kasbiy salohiyatini yuksaltirishda o'qituvchilarning tajribasi va mahoratini yanada takomillashtirish muhim ahamiyatga ega. O'qituvchi

bugungi kunda ta'lim va tarbiya berayotgan shogirtlarning kamolati bilan mamlakatimiz kelajagi ulkan poydevor qoyadi.

O'zbekiston Respublikasininjg Birichi Prezidenti I.A.Karimov "Yuksak ma'naviyat - yengilmas kuch" asarida o'qituvchi mehnatini yuksak baholab shunday degan edi: "Ota-onalarimiz qatori biz uchun eng yaqin bo'lgan yana bir buyuk zot - o'qituvchi va murabbiylarlarning oliyjanob mehnatini hurmat bilan tilga olamiz. Biz yurtimizda yangi avlod, yangi tafakkur sohiblarini tarbiyalashdek ma'sulyatli vazifani ado etishda birinchi galdagi ana shu mashaqqatli kasb egalariga suyanamiz va tayanamiz. Ertaga o'rnimizga keladigan yoshlarning ma'naviy dunyosini shakillantirishda ularning xizmati naqadir beqiyos ekanligini tasavvur qilamiz".

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Demak, bugungi kun o'qituvchisi o'z ustida tinimsiz mehnat qiladigan, har tomonlama keng fikrlaydigan, ilg'or pedagogik va axborot texnologiyalarini samarali qo'llay oladigan ijodkor shahsga, yoshlarning yuragiga chuqur kirib boradigan yuksak fazilatlar egasiga aylanishini hayotning o'zi taqazo etmoqda [2, 3, 4].

Shu nuqtayi nazardan, hozirgi kunda o'qituvchining pedagogik mahoratini ijodiy faoliyatini yanada oshirish muammosi davr talabidir [5, 6].

Demokrid huquqiy jamiyat qurish jarayoynida o'qituvchining o'rni, vazifalari yosh avlodni tarbiyalsh ishiga javobgarligi muhim ahamiyatga ega.

Hozirgi zamon o'qituvchisi o'z pedagogik mahorati jarayonida qator ta'lim-tarbiyaviy vazifalarni bajaradi [7, 8]. U, avvalo, ta'lim muassasalari o'quv jarayoni va darsdan tashqari faoliyatda o'quvchilarning porloq kelajagi uchun javobgar shahsdir [9, 10].

O'qituvchi mehnatining muvaffaqiyati va samarasi uni ilmiy jihatdan puxta tashkil etishga, mehnatni oqilona uyushtirishga ta'sir etadigan shart-sharoitlarga va mehnatni doimo ijodkorlik bilan amalga oshiriladi [11, 12]. Shuning uchun mehnatni amalga oshiruvchi o'qituvchi, avvalo, o'z mehnatini rejalashtirishda, o'zi puxta egallagan pedagogik mahoratiga o'z ilmiga tayanishi lozim.

Hozirgi zamon axborot komunikatsion texnalogiyalarning taraqqiyoti davrida o'qituvchi mehnatini ilmiy asosda tashkil qilish fan va texnika yutuqlarini o'qituvchi tomonidan qay darajada o'zlashtirilishga ham bog'liq [14, 15].

Dunyo tarbiyashunoslik ilmida bolalarning yetakchi faoliyati o'yin ekani va o'yinlarning maktabgacha yoshdagi davrda muhim sanalishihar jihatda asoslab berilgan. O'yinlarning didaktik shakli boshlang'ich ta'lim amaliyotida ham o'ziga xos ahamiyat kasb etadi.

Didaktik o'yinlar jarayoni zamirida o'quvchilarga ta'lim berish, olam va odam sirlarini anglatish, mustaqil mulohaza yuritishga undash hamda shular asnosida

ma’naviy to’kislik sari yuz bergan shaxsni shakllantirish maqsadi yotadi. Buning hammasi boshlang’ich sinf o’qituvchisining ijodkorligini oshiradi darslariga beradi. Bevosita bolalarning o’yinlariga bag’ishlangan tadqiqotlarda ta’kidlanishicha, o’yinlar nafaqat nafaqat maktabgacha yoshdagi bolalarning, balki boshlang’ich sinflar o’quvchilarning ham asosiy ish faoliyatidan biri bo’lib, ularning shaxs sifatida shakillanishlariga o’z ijobiy ta’sirini ko’rsatadi [16, 17].

Ijodkorlik o’qituvchining o’z mehnati davovomida jarayonida mustaqil faoliyat olib borishi kasbiy faoliyatining ta’lim mazmunini belgilovchi o’qituvchining ijodkorligida namoyon bo’ladi [18].

Ijodkorlik - bu o’qituvchining ta’lim tarbiya jarayonida sifat jihatidan yangi orginal va takrorlanmas biror ilmiy yangiliklarni paydo qiluvchi jarayondir. O’qituvchining mahsuldor ijodkorligida belgilangan har qanday muammo muvaffaqiyatli hal qilinadi, ijod qilishga layoqatli bo’lgan o’qituvchilarning asosiy qismida bu jihatlar namoyon bo’ladi [19].

O’qituvchining evristik ijodkorligi, jahonda ro’y berayotga kasbiy faoliyatiga yangiliklarni dadil o’zlashtirish va targ’ib qilishni anglatadi, ya’ni uning asosida g’oyalar, farazlar hosil qilish intensifikatsiya qilish va ularning haqiqatga yaqinligini, ehtimolligini, ishonchliligini izchil amalga oshirish va bundfa yangi holatda dadil harakat qilish qobilyati, fikirlash jarayoni asosida tafakkurni rivojlantirish kuzatiladi. O’qituvchining kreativ ijodkorligida ijtimoiy ahamiyataga ega bo’lgan yangi nazaryalarni yaratish mujassamlashgan, u o’zining mustaqil g’oyalar va takliflar bilan chiqadi, mohir va tajribali, layoqatli o’qituvchilargina bunga erishishi mumkin [20].

Yevro’palik sotsiloglarning o’qituvchining mehnatining ijobiy holatini “oqimini his qilish”, ya’ni o’za faoliyatiga to’liq kirishib ketish va faoliyat jarayonida qoniqish hosil qilish deb atashadi, bu esa, o’z navbatida, o’qituvchining yuqori ichki refleksiv holati kuchli bo’lishi haqida haqida guvohlik beradi [21]. O’z kasbi jarayonida ijodkorlikni va mehnatidan qoniqishni beradi his qilmaydigan o’qituvchilarning mehnat faoliyati ko’pincha harakatsizlikka, asablarining tez charchashiga va g’ashlikka olib keladi.

XULOSA

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, o'quv jarayoni integratsiya predmetlar tizmini inkor etmaydi, integratsiya tizmini takomillashtiradi, kamchiliklarni bartaraf etadi, predmetlar orasidagi aloqalar va bog'liqliklarni chuqurlashtiradi, bunday yondashuvlar diffirensiya va integratsiya orasidagi munosabatlarni tushunishga tayanadi. Pedagogikaning maqsadi bir xil maqsad va vazifalarga ega bolgan turli fanlarning element va qisimlarini bir butunga birlashtirishga yo'naltirilgan bo'lib, u integratsiyani amalga oshirishda o'qituvchilarga yordam berishdir.

Olib borilgan tajribalar shuni ko'rsatadiki, boshlang'ich sinf o'qituvchilarda, keyinchalik esa bitiruvchilarda u yoki bu fanlarni o'rganib, shu bilimni, ko'nikmalarni boshqa fanlarni o'rganishda qo'llashga qiynalib, ularni mustaqil fikirlash, olingan bilimlarga o'xshash yoki yangi vaziyatlarga ko'chira bilish ko'nikmalari. Bularning hammasi boshlang'ich sinflardagi turli fanlar bo'yicha mashg'ulotlarning o'zaro kelishmovchiligi sababli sodir bo'lmoqda. Bu holatda integratsiya bir predmet bo'yicha bilimlarni ikkinchisiga ko'chirish va faoliyatning almashinishi emas, balki zamonaviy fanlar integratsiyasi yo'nalishlarini aks ettiruvchi yangi didaktik ekvivalentlarni yaratish jarayoni hamdir.

REFERENCES

1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va faravon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: O‘zbekiston, 2016. – B. 32-33.
2. Балтамуратова А.П. Развитие творческой деятельности будущих педагогов начального оброзования в контексте развивающего обучения Нукус давлат педагогика институти “Fan va jamiyat” ilmiy-uslubiy jurnali 4-son/ 45-47 бетлар, Нукус 2022
3. Baltamuratova A.P. Bo’lajak boshlang’ich sinf o’qituvchisining kasbiy tayyorlash jarayonida ijodiy faoliyatini takomillashtirish samaradorligi TDPU “Ilmiy axborotlari” jurnali 11-son 2022.
4. Baltamuratova A.P. Bo’lajak boshlang’ich sinf o’qituvchisi ijodiy faoliyatining mazmuni va tuzilishi // UzMU xabarlari ilmiy jurnali, 1/1 2023 ISSN 2181-7324
5. Baltamuratova A.P. Efficiency of improving the creative activity of the future primary educational teacher in the process of professional training. *Spectrum Journal of Innovation, Reforms and Development*, JIF:7.2 56–60. Retrieved from https://www.sjird.journalspark.org/index.php/sjird/article/view/512 Berlin 10785, Germany 16 January 2023.
6. Perdebaevna, B. A. (2022). Bo ‘Lajak Boshlang’ich Sinf O ‘Qituvchi Faoliyatida Pedagogik Va Ijodiy Qobiliyat. *Miasto Przyszłości*, *30*, 14-17.
7. Baltamuratova, A. (2022). BO ‘LAJAK BOSHLANG’ICH SINF O ‘QITUVCHILARINING IJODIY FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA PEDAGOGIK MULOQOTNING O ‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA FUNKSIYALARI. *Zamonaviy dunyoda innovatsion tadqiqotlar: Nazariya va amaliyot*, *1*(27), 138-148.
8. Baltamuratova, A. (2022). BO ‘LAJAK BOSHLANG’ICH SINF O ‘QITUVCHILARINING IJODIY FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA PEDAGOGIK MULOQOTNING O ‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA

FUNKSIYALARI. *Zamonaviy dunyoda innovatsion tadqiqotlar: Nazariya va amaliyot*, *1*(27), 138-148.

9. Baltamuratova A.P. Bo‘lajak boshlang’ich sinf o‘qituvchilarining ijodiy faoliyatini rivojlantirish / «XXI asr ko‘nikmalarini ommalashtirishda talabalarning roli» Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya I-qism. Jizzax shahri, 18 noyabr 2022 yil

10. Baltamuratova A.P. & Raxmatova R.D. (2022). Aniq va tabiiy fanlarni o’qitish metodikasini takomillashtirish nazariy bilimlarini amaliyot bilan bog’lash // Miasto Przyszłości, Impact Factor 9.2. N 29, Pp. 286–289. Retrieved from https://miastoprzyszlosci.com.pl/index.php/mp/article/view/775

11. Baltamuratova A.P. & Raxmatova R.D. (2022). Pedagogika ta’lim yo’nalishlari va mutaxassisliklarining ta’lim sifatini oshirishda kredit-modul tizimining ahamiyati // *International conference: problems and scientific solutions* Vol. 1 No. 5 (2022): https://academicsresearch.com/index.php/icpass/article/view/909

12. Балтамуратова А.П., Абдіқалиева В.Т. Бастауыш мектептегі оқушылардың шығармашылық қабілетін дамыту // *International scientific journal*. VOLUME 1 ISSUE 7 UIF-2022: 8.2 | ISSN: 2181-3337 https://doi.org/10.5281/zenodo.7295379.

13. Mavlyanova R., Rahmonqulova N. Boshlang'ich ta'lim pedagogikasi, innovatsiya va integratsiya. – T.: 2013, 177 bet.

14. Салаева М.С., Бекназарова Х.Х. Формирование мобильности личности как педагогическая проблема // SCIENTIFIC PROGRESS VOLUME 3 | ISSUE 3 | 2022 ISSN: 2181-1601. Uzbekistan www.scientificprogress.uz Pages 384-390. http://www.scientificprogress.uz/storage/app/media/3-3.%20065.%20384-390.pdf

15. Салаева М.С., Джумабаева М.Б. Педагогнинг кичик мактаб ёшидаги болаларни ижтимоий мобиллигини оширишга таъсири // IJTIMOIY FANLARDA INNOVASIYA ONLAYN ILMIY JURNALI, ISSN - 2181-2608. With Impact Factor: 8.2 SJIF: 5.426 - Б. 59–62. Retrieved from http://www.sciencebox.uz/index.php/jis/article/view/1552

16. Salaeva M.S. Psychological conditions for personal and professional development of future teachers. // Washington DC, USA International Journal of Engineering and Information Systems (IJEAIS). ISSN: 2643-640X. With Impact Factor: 3.2. Vol.5 Issue 3, March - 2021.- P.231-233. http://ijeais.org/wp-content/uploads/2021/3/IJEAIS210342.pdf

17. Salaeva M.S. Personal and professional self-development of a teacher to achieve a professional level. // Washington DC, USA International Journal of Engineering and Information Systems (IJEAIS) ISSN: 2643-640X. With Impact Factor: 3.2. Vol.5 Issue 3, March - 2021. - P.234-237. http://ijeais.org/wp-content/uploads/2021/3/IJEAIS210343.pdf

18. Salaeva M.S. Formation of teacher professionalism as an integration psychological event in the context of globalization of education // Hindiston. International Journal of Trend in Scientific Research and Development (IJTSRD) ISSN: 2456-6470 Impakt faktor: 6.005. Special Issue – IDMR2021. April 2021. - P.109-111. Available Online @ https://www.ijtsrd.com https://www.slideshare.net/yogeshijtsrd/formation-of-teacher-professionalism-as-an-integration-psychological-event-in-the-context-of-globalization-of-education https://www.ijtsrd.com/papers/ijtsrd40073.pdf

19. Salaeva M.S., Djumabayeva M. Formation of virtual academic mobility of future teachers in the context of education information // International Multidisciplinary Scientific Journal (IMSJ) ISSN: 2091-573X. With Impact Factor: 3.2. Volume 1. Issue 1, June 2021.- P. 36-37. Google scholarship https://www.sciencepublish.org/

20. Salaeva M.S. Formation of virtual academic mobility of future teachers in the context of education information // "Образование и наука в XXI веке" международный научно-образовательный электронный журнал. ISSN: 2658-7998. Выпуск №15 (том 3) (июнь, 2021). - С.480-484.

21. Salaeva M.S., Koshnazarova M.A., Abdukodirov G., Radjabova D.A. Professionalism of the Teacher as a Pedagogical Credo in the Age of Innovation // SPECIALUSIS UGDYMAS / SPECIAL EDUCATION 2022 1(43). Pp. 10571 – 10576. https://www.sumc.lt/index.php/se/article/view/1637